

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR  
NATURRESERVATET YTTRE BODANE

Denna skötselplan har upprättats i samråd mellan länsstyrelsen och domänverket. Planen består av tre delar - en allmän del, en dispositions- och skötselplan och en dispositions- och åtgärdsplan för fri-luftsanordningar.

Syftet med reservatets avsättande är att vårda och bevara ett område av Vänerkusten och tillhörande skärgård med ett intressant naturlandskap samt att erbjuda allmänheten möjligheter till rekreation och naturupplevelser.

I Allmän beskrivning och målsättning för naturreservatets skötsel

|       |                 |                     |
|-------|-----------------|---------------------|
| Data: | Kommun:         | Åmål                |
|       | Socken:         | Ånimskog            |
|       | Fastighet:      | Bodane Yttre 1:31   |
|       | Beräknad areal: | Fastland 164 ha     |
|       |                 | Öar 66 ha           |
|       |                 | Vattenområde 740 ha |
|       |                 | Totalt 970 ha       |

Områdesbeskrivning:

Landskap och historik

Naturreservatet omfattar en kraftigt småkuperad del av Vänerkusten. En mängd bergryggar och bergknallar av främst NNO - SSV sträckning omväxlar med större eller mindre myrar och mandområden i dalsänkor och dalstråk. Ingenstans överstiger höjden 25 meter över Vänern men branter på 10-15 meter rakt ner i sjön ger ändå området ett mycket kuperat intryck. Mot söder skjuter landskapet ut i Vänern, varvid berggrunden splittras upp och bildar en örik skärgård.

Berggrunden är huvudsakligen uppbyggd av en grov rödaktig kroppefjälls gnejs, vilken ofta är tydligt skiffrig. Av främmande inblandningar i gnejsen kan nämnas svavelkis och inlagringar av hälleflinta. Den senar bergarten har tilldragit sig ett visst intresse, då det i denna förekommer fyndigheter av blodstensmalm, vilken under 1800-talet varit föremål för brytning i bl a Vikens järngruva strax norr om Yttre Bodan.

Området inköptes för naturvårdsändamål år 1967 av Kungl Maj:t och kronan företrädd av naturvårdsfonden. Köpeskillingen var 276.000 kronor och med de avstyckade områdena följde respektive styckningsfastighets andel i samfällda öar, holmar och enskilt vatten inom naturreservatet däri inbegripet fiske i vattnet till hemskogsskiftet samt 22,2 % av styckningsfastigheternas andel i fisket inom det s k Roteskogsvattn vidare rätt till nödig utfartsväg.

#### Växt- och djurliv

Den dominerande vegetationstypen utgörs av hällmarkstallskog men näst lika vanliga är de små fattigkärren. Tillsammans utgör de båda vegetationstyperna ca 65 % av fastmarksarealen. Ute i skärgården är hällmarkerna vanligast. På de större öarna förekommer dock här och var även torr tallskog och blåbärsrik björkskog.

På fastlandet är hällmarkerna till större delen bevuxna med tallskog med enar och enstaka småbjörkar. På vissa platser är trädvegetationen gles eller saknas. Det dominerande växtelementet på hällmarkerna är dock lavarna.

Skogsmarken är i övrigt huvudsakligen bevuxen av torr tallskog med lingon och blåbär i fältskiktet. På fuktigare platser blir inslaget av gran större. I den norra delen av naturreservatet förekommer flera orensade hyggen med hyggesvegetation i olika utvecklingsstadier.

I skärgårdens yttre del saknas som regel den högre vegetationen på de mer eller mindre rundslipade hällskären, medan de inre skärens vegetation är av samma karaktär som på fastlandet. I skyddade lägen, som i vikarna kring Tjärnet, utbreder sig vidsträckta vass- och mandområden.

Bland däggdjuren förekommer älg, rådjur, räv och hare i området.

För fåglarnas del ger Vänerstranden och uddarna i området en ledlinje-effekt som samlar upp en stor del av flyttfåglarnas vår- och höststräc och naturreservatet är en god lokal för sträckstudier. Bland häckande fågel i området kan nämnas storlom, smålom, knipa, storskrak, fisk-gjuse, orre och tjäder.

Av fisk fångas främst gädda och abborre.

Bland fjärilarna är makaonfjärilen och sandgräsfjärilen karaktärsarter för området.

### Kulturmark

Inom naturreservatet finns numera ingen fast bebyggelse men tidigare har här funnits ett fiskartorp på Nötön och strax utanför naturreservatet två gårdar, Hagen och Ängen. Odlingsmarkerna till den förra gården var delvis belägna inom det nuvarande naturreservatet. Jordbruket på de nämnda platserna har dock för länge sedan upphört och inägor har planterats med gran, varför odlad mark saknas inom naturreservatet.

På Nötön har tidigare funnits en samfälld lertäkt, känd för sin vita lera, vilken användes av ortsbefolkningen i stället för kalk vid vitkalkning av grundstenar o dyl. Spåren av lertäkten finns ännu kvar som mindre gropar i marken.

### Bornlämningar

Området tillhör en kuströsemiljö som i den fysiska riksplaneringen klassats som riksintressant och vars motsvarighet endast finns utmed den bohusländska västkusten och längs norrlandskusten. Inom naturreservatet finns 11 rösen, vilka alla är av i stort sett samma karaktär med krönläge på bergknallarna och uppbyggda av sten utan speciell jordfyllnad. Rösena dateras till bronsåldern, omkring 1500 f Kr, men då inga rösen är undersökta är en exakt datering omöjlig att ge.

### Kommunikationer

Naturreservatet är beläget ca 7 km NO om Köpmannebro och endast 4 km öster om riksväg 45, från vilken en avtagsväg vid Årbol leder ner till gården Yttre Bodane.

Med båt är flera platser inom naturreservatet relativt lätta att nå och en segelled för småbåtar finns utmärkt genom skärgården.

## Serviceanordningar

Följande serviceanordningar skall iordningställas:

- 1 Parkeringsplats
- 2 Sopmaja
- 3 Informationstavlor
- 4 Upplysningskyltar
- 5 Strövtigar
- 6 Sopkärl

## Föreskrifter

Se beslut.

## Vägar

För att nå naturreservatet från riksväg 45 måste två enskilda och samfällida vägar användas. De berörda vägsamfälligheterna är Skållebyn-Årbols och Bodane Yttre-Viken-Orrebols vägsamfälligheter. Kronan ingår som delägare, utan bestämt andelstal, i den senare vägsamfälligheten.

Förvaltaren företräder naturvårdsfastigheten i Bodane Yttre-Viken-Orrebols vägsamfällighet, som svarar för vägens skötsel och underhåll. Samråd angående vägunderhållet skall också ske med Skållebyn-Årbols vägsamfällighet. Ansökan om förordnande av förrättningsman för vägförrettning skall snarast inlämnas till länsstyrelsen.

Rätt till nödig utfartsväg från naturreservatet finns från Tången över Sanddalen till Ängen samt från Lasse och Båtbergen över Hagen till Ängen.

## Mark- och luftledningar

Mark- och luftledningar finns ej inom naturreservatet och får inte dras fram utan länsstyrelsens tillstånd.

## Jakt- och fiskerättsliga förhållanden

Jakträtten på den inom naturreservatet belägna avstyckningen från fastigheten Bodane Yttre 1:23 är enligt köpekontraktet personligt förbehållen säljaren intill den 30 juni 1982. För övriga delar av naturreservatet tillhör jakträtten naturvårdsfastigheten.

Med undantag för ovan nämnda del av naturreservatet är all jakt, utom jakt på räv och mink, förbjuden.

När naturvårdsfastigheten bildades medföljde styckningsfastigheternas andelar i enskilt vatten inom naturreservatet, däri inbegripet fisket för hemmanets vattenområden och 22,2 % av fisket inom det s k Roteskogsvattnet. För hemmanets vattenområden är alltså fisket enskilt medan det är samfällt för det s k Roteskogsvattnet. Detta vatten dominerar naturreservatets vattenområde (se oledat), varför fiskerättsliga förhållanden inte berörs av naturreservatets bestämmelser. Ingen fiskevårdsförening finns för berörda vattenområden.

### Planarbeten

Som underlag för länsstyrelsens anslagsäskande för vård och förvaltning av naturvårdsområden, skall förvaltaren göra en ekonomisk plan för investeringar samt drift- och underhållsarbeten inom naturreservatet. Planen bör omfatta en tidsperiod av fem år.

### Förvaltning

- 1 Ansvar för naturreservatets skötsel och tillsyn åvilar förvaltaren.
- 2 Skötselplanen skall betraktas som en riktlinje och inom ramen för målsättningen med reservatet kan skötseln modifieras beroende på erfarenheter från de första årens skötsel.
- 3 Planen är efter behandling i skötselrådet och efter hörande av naturvårdsverket fastställd av länsstyrelsen. Åtgärder som ej berörs i skötselplanen eller i strid mot denna, liksom en reviderad plan, måste också underställas nämnda instanser.

## II Dispositions- och skötselplan

### Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Den allmänna målsättningen för naturreservatets skötsel skall vara att områdets nuvarande karaktär i huvudsak bevaras. Upptagna föryngringsytor självföryngras med gynnande av tall.

#### Hävd av kulturlandskapet

Odlingsmarker saknas inom naturreservatet men runt ruinen av det gamla fiskartorpet på Nötön finns ännu ett mindre gräsbevuxet område, som påminner om vad som varit. Detta område skall även i fortsättningen hållas öppet genom slätter.

#### Hävd av skogsområden på fastlandet

Skogsmarken inom naturreservatet kan indelas i två typer - produktiv skogsmark och impediment.

Skogsbestånden på produktiv skogsmark skall skötas så att ett omväxlande och attraktivt fritidslandskap erhålles, varvid träden skall tillåtas uppnå så grova dimensioner som möjligt. Avverkningsavfall skall upp-  
arbetas och sönderkapas.

Skog på impedimenten skall sköta sig själv.

#### Hävd av växtligheten i skärgården

Vegetationen på öar och skär skall sköta sig själv.

#### Jakt- och viltvård

Utfordring av vilt bör i princip ej förekomma annat än vid svåra snöförhållanden. Saltsten skall utplaceras på lämpliga platser. Knip- och skrakholkar skall sättas upp och skötas på öar i skärgården.

Jakträtten tillhörig naturvårdsfastigheten skall genom avtal utarrenderas till herr Alf Wijk, vilken innehar jakträtten på den inom naturreservatet belägna delen av den gamla fastigheten Bodane Yttre 1:23. Den utarrenderade jakträtten skall endast avse jakt på räv och mink.

Innan jakt bedrivs inom naturreservatet skall förvaltaren underrättas därom.

#### Fiske och fiskevård

Fisket är samfällt för det s k Roteskogsvattnet. Eventuella fiske-

vårdande åtgärder kan endast vidtagas av respektive fiskerättsinnehavare i samverkan med övriga delägare av det samfällda fisket.

Fiskevårdande åtgärder är inte aktuella inom naturreservatet. Naturreservatets besökare äger rätt att utöva fritidsfiske med sportfiskeredskap endast inom vattenområdet tillhörande naturvårdsfastigheten (se karta).

#### Fornminnen

De inom naturreservatet belägna rösen skall vårdas och skyltas enligt riksantikvarieämbetets anvisningar, som tillhör denna skötselplan.

#### Renhållning

- 1 Sopsäckar skall finnas uppsatta vid på kartan angivna platser, samt där så visar sig erforderligt. Sopsäckhållarna skall vara av trä (SNV publ 1970:7).
- 2 Sopmaja skall uppsättas vid på kartan angiven plats.
- 3 Sopor och latrinavfall skall genom avtal omhändertas av Åmåls kommun.

#### Bilparkering

- 1 Parkeringsplats markerad med navstaket skall iordningställas av förvaltaren vid Ängen och på den plats, som bifogad karta utvisar. Nyttjanderättsavtal med markägaren skall upprättas.
- 2 Förvaltaren svarar för skötsel och underhåll av parkeringsplatsen.

#### Tillsyn

- 1 En tillsynsman skall finnas för naturreservatet.
- 2 För tillsynsmannen skall instruktion och avtal upprättas av förvaltaren.

## Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Naturreservatet har efter typ av skötsel indelats i olika skötselområden. Dessa har avgränsats på grundval av en skogskarta och indelningshandlingar kompletterade med fältkontroller samt med ledning av inventeringen Vegetationen inom Yttre Bodane. Skötselområdena finns redovisade på ett oleat till beslutskartan.

Föreslagna åtgärder bör, där inte annat sägs, vara genomförda inom en treårsperiod. De sociala anordningarna skall dock utföras omgående.

### Skötselområde 1

#### Beskrivning:

Detta område, som består av flera delområden, domineras helt av hällmarker mer eller mindre bevuxna av tallskog. På vissa platser, främst intill vattnet, är trädvegetationen gles eller saknas. Lavarna är det väsentligaste växtelementet.

I svackor i hällmarkerna återfinns många små myrmarker, i vilka skvattram och olika sälgrarter är vanliga.

Inom området är följande fornhinnen belägna: Nr 142, 129, 130, 131, 147, 146, 148, 144 och 143.

#### Målsättning:

Växtligheten inom de olika delområdena får utvecklas fritt.

#### Engångsåtgärder:

Vandringslederna iordningställs.

#### Underhållsåtgärder:

Vandringslederna underhålls.  
Rösen underhålls enligt landsantikvariens anvisningar.



Skötselområde 2

- Beskrivning: Avverkat skogsområde med kvarlämnad fröträdsställning av tall. Hyggesrensningen är eftersatt och enstaka vindfällan finns i området.
- Målsättning: Området skall med kvarstående fröträdsställning bevaras som tallskog.
- Engångsåtgärder: Upparbetning av befintliga vindfällan. Gran borttages. Vandringsleden iordningställs.
- Underhållsåtgärder: Återkommande röjningar och gallringar. Granen hålls efter. Vandringsleden underhålls.

Skötselområde 3

- Beskrivning: Yngre barrskogsbestånd på fuktig mark.
- Målsättning: Bevaras som skogsbevuxet område genom normala skogsvårdande åtgärder.
- Engångsåtgärder: Röjning varvid gran och björk gynnas.
- Underhållsåtgärder: Återkommande röjningar och gallringar. Gran och björk gynnas.

Skötselområde 4

- Beskrivning: Hygge med barr- och lövskogsföryngring. I den norra delen är föryngringen ojämn.
- Målsättning: Området skall återföras till skogsbevuxet område med tall och björk som dominerande trädslag.

Engångsåtgärder: Vandringslederna iordningställs.

Underhållsåtgärder: Återkommande röjningar och gallringar när så erfordras.

Tall och björk gynnas.

Vandringslederna underhålls.

#### Skötselområde 5

Beskrivning: Äldre tallskogsbestånd med inslag av lövträd.

Målsättning: Beståndet får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: Vandringsleden underhålls.

#### Skötselområde 6

Beskrivning: Relativt nyupptaget hygge med enstaka fröträd och vindfällan. Föryngring av tall och björk har påbörjats.

Målsättning: Området återföres till barrskog med tall som dominerande trädslag.

Engångsåtgärder: Upparbetning av vindfällan.

Underhållsåtgärder: Återkommande röjningar och gallringar när så erfordras.

Tallen gynnas utom på fuktiga platser, där gran och lövträd gynnas.

#### Skötselområde 7

Beskrivning: Gles tallskog med delvis eftersatt hyggesrensning. Gruppvis förekommande självföryngring på flera platser inom området.

Målsättning: Bevaras som tallskog med förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder:

Försiktig röjning.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar och gallringar när så erfordras.

#### Skötselområde 8

Beskrivning:

Ej vårdat blandskogsbestånd inom ett smalt skifte, som tidigare ingått i fastigheten Bodane Yttre 1:20. Området bildar gräns mot kalhyggena norr därom.

Målsättning:

Bevaras som blandskogsbestånd med förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder:

Bortrensning av vindfällan.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar och gallringar när så erfordras.  
Tall och björk gynnas.

#### Skötselområde 9

Beskrivning:

Relativt nyupptaget hygge med enstaka fröträd och vindfällan. Föryngring av tall och björk har påbörjats.

Målsättning:

Området återföres till barrskog med tall som dominerande trädslag.

Engångsåtgärder:

Upparbetning av vindfällan.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar och gallringar när så erfordras.  
Tallen gynnas utom på fuktiga platser, där gran och lövträd gynnas.

#### Skötselområde 10

Beskrivning:

Delvis försumpad tallskog med inslag av björk och sälg.

Målsättning: Växtligheten i området får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

#### Skötselområde 11

Beskrivning: Äldre tallskogsbestånd med inslag av lövträd. Inom området är fornlämningarna 145 och 159 belägna.

Målsättning: Vegetationen i området får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

#### Skötselområde 12

Beskrivning: Ungskogsbestånd av barr- och lövträd främst gran och björk. Inom området är den gamla tidigare samfällda lertakten belägen.

Målsättning: Bevaras som skogsbevuxet område med förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder: Rövning, varvid gran och björk gynnas. Vandringsleden iordningställs.

Underhållsåtgärder: Återkommande rövningar och gallringar, varvid gran och björk gynnas. Vandringsleden underhålls.

#### Skötselområde 13

Beskrivning: Äldre barrskogsbestånd med gran som dominerande trädslag.

Målsättning: Beståndet får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: Vandringsleden iordningställs.

Underhållsåtgärder: Vandringsleden underhålls.

#### Skötselområde 14

Beskrivning: Området är bevuxet av enstaka fröträd av tall med tät ungskog av främst tall och björk.

Målsättning: Området får utvecklas till tallskog med förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder: Røjning och gallring.  
Vandringsleden iordningställs.

Underhållsåtgärder: Återkommande røjningar och gallringar när så erfordras. Tall gynnas.  
Vandringsleden underhålls.

#### Skötselområde 15 a + b

Beskrivning: 15 a Området består av gamla inägor till det nedlagda fiskartorpet, av vilket nu endast ruinerna och det öppna, gräsbevuxna gårdstunet återstår.

15 b Inägorna är bevuxna av ett glest medelålders björkskogsbestånd med tät undervegetation av främst björksly.

Målsättning: 15 a Gårdstunet skall bevaras som ett öppet gräsbevuxet område.

15 b Den gamla inägomarken får utvecklas till björkskog med förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder: 15 a Rökning av uppkommet sly på gårdstunet.  
Ruinen frilägges, med undantag för den stora enen.

15 b Inägomarken röjs och gallras inom en femårsperiod.

15 a+b Vandringsleden iordningställs.

Underhållsåtgärder: 15 a Årlig slåtter på gårdstunet.

15 b Återkommande rökningar och gallringar på inägomarken.

15 a+b Underhåll av vandringsleden.

#### Skötselområde 16

Beskrivning: Detta område, som består av flera delområden, utgörs av myrmarker ofta av fattigkärrtyp och mer eller mindre skoglösa.

Målsättning: De skilda delområdena får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: Vandringslederna iordningställs.

Underhållsåtgärder: Vandringslederna underhålls.

#### Skötselområde 17

Beskrivning: Området omfattar Kalvön, som har en kuperad terräng med övervägande hållmarker men även en del rena ljungmarker.

Målsättning: Området nuvarande karaktär bevaras.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 18

Beskrivning: Området omfattar Källsön, som från floristisk synpunkt är den mest intressanta. I den norra delen finns en frisk blåbärsrik björkskog. Hällmarkerna dominerar dock över större delen av ön. En större jättegryta finns på norra delen av ön.

Målsättning: Områdets nuvarande karaktär bevaras.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 19

Beskrivning: Omfattar Gåsön, vilken är bevuxen av tämligen grov tallskog med svagt utvecklad undervegetation.

Målsättning: Områdets nuvarande karaktär bevaras.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 20

Beskrivning: Omfattar Snöön, som till övervägande delen består av kala berg med mycket fina badklippor.

Målsättning: Områdets nuvarande karaktär bevaras.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 21

Beskrivning: Omfattar Myrön, vilken huvudsakligen är bevuxen av hällmarkstallskog.

Målsättning: Området får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 22

Beskrivning: Omfattar Ekön. Ön är bevuxen av en hedekdunge i den norra delen. I övrigt domineras ön av lav- och mossklädda hällmarker.

Målsättning: Området får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 23

Beskrivning: Omfattar Björkön, som till stor del av bevuxen av lavrik hällmarkstallskog.

Målsättning: Området får utvecklas fritt.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -



## Skötselområde 24

- Beskrivning: Området omfattar skärgårdens övriga öar och skär, vilka till större delen består av mer eller mindre kala hållmarker.
- Målsättning: Vegetationen på öarna och skären får utvecklas fritt.
- Engångsåtgärder: -
- Underhållsåtgärder: Upplysningsskyltar underhålls.

## III Dispositions- och skötselplan för sociala anordningar

### Allmänt

Avsättandet av naturreservatet Yttre Bodane syftar till att vårda och bevara ett område av Vänerkusten och tillhörande skärgård med ett intressant naturlandskap samt att erbjuda allmänheten möjligheter till rekreation och naturupplevelser. De sociala anordningarna inom naturreservatet skall inriktas på att underlätta tillgängligheten för allmänheten med så enkla medel som möjligt.

Under de senaste åren har en markant ökning av besöksfrekvensen i området ägt rum, varför det är angeläget att nämnda utveckling följs upp av förvaltaren så att erforderliga åtgärder och sociala anordningar anpassas efter uppkommande behov.

De sociala anordningarna iordningställs, underhålls och sköts av förvaltaren.

### Friluftsanordningar

- 1 Två vandringsleder skall anordnas enligt bilagd karta.

Tångenleden

Lasse - Nötöleden

Utmärkningen skall, där så erfordras, ske enligt svensk standard. Spänger och broar skall läggas ut över fuktiga partier, varvid sågat eller bilat virke skall användas.

- 2 Parkeringsplats med markerande navstaket, skall iordningställas vid Ängen (se karta).
- 3 Prickning i segelleden underhålls av Vänerns seglationsstyrelse. Önskemål om ytterligare leder i skärgården skall uppmärksammas av förvaltaren och vid behov utföras i samråd med seglationsstyrelsen.
- 4 Söpmaja skall iordningställas på parkeringsplatsen. Behovet av ytterligare en söpmaja skall undersökas av förvaltaren i samråd med länsstyrelsen.
- 5 Sopsäckar i brunbetsade trähäckar skall finnas uppställda vid på kartan angivna platser samt där så visar sig erforderligt.

Fiskartorpet på Nötön

- 6 Städning kring vandringslederna och ute på skärgårdens öar skall ske årligen varje vår.

#### Information

- 1 Anslagstavlur av trä skall sättas upp på följande platser (se karta)

Vid parkeringsplatsen

- 2 Mindre upplysningskyltar och informationstavlur skall sättas upp på följande platser.

Fornlämningarna

Fiskartorpet

Lertäkten

Snöön

Kalvön

Källsön

Skackestenen

Örneklövarna

- 3 Vägvisning, spår- och gränsmarkering skall utföras i erforderlig omfattning enligt statens naturvårdsverks anvisningar.
  - 4 Vägvisning från riksväg 45 till naturreservatet skall anordnas snarast efter ansökan hos trafiksäkerhetsverket och efter samråd med berörda vägsamfälligheter.
-